Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres doivent être adressées au Directeur
96-43, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire-Gérant: P. B. NGHIÊM
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur délégué: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNGBACTANVAN HANOI
Téléphone N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 [illegible] en centimètre de hauteur, sur 6 — 6/8 de large.

Une seule insertion . . . 0 p. 20 le cm.
Par semaine . . . 0 p. 18 le cm.
Par mois . . . 0 p. 15 le cm.
Réclames dans le Fr. page . . . 2 $ le ligne
Annonces judiciaires et légales . . . 1 $ 50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Biết người rất khó

Người ta sinh ra ở đời không thể đứng riêng một mình một xã-hội được. Muốn tránh khỏi những sự khó-khăn nguy-hiểm, muốn sinh-hoạt một cách dễ-dãi êm-đềm, muốn được hưởng cái cuộc đời một cách dịu dàng, tất phải để mình vào trong một xã-hội mới được. Nhưng trong cái xã-hội mình sinh-hoạt đó không phải là ai cũng như ai, không phải là chỉ có một hạng người mà thôi. Những kẻ cùng ta giao-thiệp hàng ngày có trăm nghìn hạng tính tình mỗi người một khác, tâm-địa ít kẻ giống nhau: người hay cũng có, kẻ dở cũng nhiều, cũng có người tính nết thực-thà, cũng có kẻ sẵn lòng nham hiểm, cũng có người hiền lành từ-tế, cũng có kẻ độc ác gian tham, tưởng ít khi mà dò được.

Nếu ta muốn cuộc đời ta khỏi gặp những nỗi khó-khăn trắc trở, nếu ta muốn trong sự giao-thiệp của ta không hay mắc lận phải lừa, nếu ta muốn lợi dụng những người quanh ta khiến họ có ích cho ta, thì điều cốt nhất là ta phải biết người mới được. Có biết ai là người dở thì mới liệu cách mà tránh xa, có biết ai là người hay thì mới tìm đường mà gần gũi, có biết ai là người gian-ngoan độc ác thì mới kiếm cách gìn giữ để phòng, có biết ai là người từ-thiện chân thành thì mới dám đem lòng tin cẩn; ấy có biết người như thế thì trong việc hành động của mình mới khỏi sai lầm, mới khỏi thất bại. Xưa nay những người hoặc bị bạn lừa mà mất cơ mất nghiệp, hoặc bị bạn lừa mà phải tội phải tù, chẳng qua là tại mình không biết người nên mới sinh ra nỗi thế. Lại những người dùng lên tổ-chức những công-cuộc to lớn, hoặc chủ-trương những sự-nghiệp quan-trọng, mà thường bị thất bại, hay công việc không thành chẳng qua cũng là vì không biết người mà kén chọn phải những tay giúp việc không đích-đáng đó thôi!

Ấy, biết người với không biết người quan-hệ đối với cuộc đời mình là thế, vậy ta há không nên có con mắt tinh đời mà xét đoán những người quanh ta cho biết cái tính nết, cái tài-học, cái tâm-địa của họ một cách đích-đáng hay sao? Nhưng làm thế nào để biết được người cho đúng để tránh khỏi những nỗi sai-lầm?

Xem ra thì người mình, tùy cái học-thức rộng hay hẹp, thường dùng lắm cách để xét người. Vậy ta thử xem những cách ấy là gì và xét xem có đích đáng hay không.

Một là xét về đường dung mạo. — Cái cách này tức ta xưa nay thường gọi là xem tướng, và là cách thông-dụng hơn cả. Các cụ xưa tin cách này là công hiệu lắm, chỉ xem diện mạo, xem dáng điệu, nhất là xem đôi con mắt mà biết được người hay hay dở, thật hay gian, thông-minh hay ngu-độn, sung-sướng hay khổ sở, làm nên hay chẳng làm nên, vân vân.... xem như thế cũng lắm khi dùng lắm. Nay ta cứ vào trong một lớp học, mà nhìn nhận dung mạo các cậu học-sinh cũng có thể nói đại khái được rằng cậu nào thông-minh nhanh nhẹn, cậu nào lười biếng chậm chạp, cậu nào tính hiền lành, cậu nào hay nghịch ngợm, và cũng có thể đoán trước được rằng cậu nào sau này học sẽ thành tài, cậu nào không thể theo cho đến nơi đến chốn được... Ta thường xét người như thế là vì ta tin rằng người ta tâm-tính thế nào thường bày biểu-lộ ra ngoài mặt, nên ta có câu «Khôn ngoan hiện ra mặt, quẻ quặt hiện ra chân tay» và câu: « con lợn có béo thì lòng mới ngon ». Cái ảnh-hưởng của tinh-thần đối với thể-phách, và của thể-phách đối với tinh-thần, không phải là một điều mơ hồ chỉnh trong các sách về tâm lý-học cũng có nói đến và đều công nhận là một chân-lý không sai.

Tuy vậy ta có nên nhất quyết tin ở cái thuật xem tướng hay không? Ta có nên nhất quyết tin ở cái dung-nhan, ở cái dáng điệu mà xét người hay không? Tuy rằng xét người như thế không phải không lắm khi đúng, song nếu chỉ tin ở như cái bề ngoài mà xét người thì thật có lắm khi lầm, vì người ta thường nói « cái dáng điệu bề ngoài lắm khi đánh lừa mình ». Vậy ta chớ nên cả tin ở cái bề ngoài, một là vì cái thể phách cũng có khi không chịu ảnh-hưởng của cái tinh-thần, hai là vì có lắm kẻ cố ý dùng cái dáng-điệu bề ngoài để đánh lừa người kiếm lợi. Những hạng ấy hay đeo một cái mặt nạ thường biến-hóa luôn: khi thì làm ra bộ ngu ngơ, khi thì làm ra hình nhanh-nhẹn, khi thì làm ra vẻ đạo-đức hiền-lành, khi thì làm ra vẻ nho nhã quân tử; tùy cảnh-ngộ mà biến đổi cái hình-dung đi, nếu không ngờ thì dễ mắc mưu họ lắm. Thời buổi này rất lắm hạng giả hình như thế, vậy ta phải nhìn suốt qua cái mặt nạ của họ thì mới khỏi lầm, mới khỏi họ đánh lừa ta được. Lúc nào ta cũng nên nhớ rằng những người quanh ta hầu hết mỗi người đều có đeo một cái mặt nạ, thì ta mới không sợ ta lầm!

Hai là xét về lối phục-sức. — Xét người bằng dung-nhan dáng điệu đã là xét ở bề ngoài, thì xét người bằng y-phục lại càng là xét ở tận bề ngoài nữa. Thế mà lắm người chỉ lấy cái quần cái áo làm cái đích để đo cái giá-trị từng người, quần nâu áo vải tức là kẻ ngu-dần đáng khinh đáng bỉ, quần là gấp nếp, áo đoạn nhoáng mượt, lại thêm cái ô tây, đôi giầy hộp, đó tức là người học rộng tài cao đáng kính đáng phục; nếu ăn vận âu-phục, khi bộ tuýt-so, khi bộ an-ba-ga, khi đội mũ rơm, khi đội mũ phớt, khi tay cầm can cán bạc, khi miệng ngậm xì-gà vích tô-ri-a, thì lại càng đáng kính đáng phục hơn nữa, vì đó tức là những hạng tân-nhân-vật ở xã-hội Việt-Nam ta, là những bực đã có thể ngang hàng với những nhà văn-học triết-học ở các nước văn-minh rồi đó!

Ấy chỉ vì xét người bằng quần áo như thế mà lắm bận lầm to! người thì bị đứa gian-giảo đánh lừa mất tiền mất bạc, người thì bị phường láu cá chơi khăm tốn của tốn công, có người chỉ vì quá tin ở cái y-phục sang-trọng mà làm cho con duyên phận lỡ-làng cũng có..... cái hại xét người bằng lối phục sức kể ra không phải chỉ có hãy nhiêu! Vậy ta nên biết rằng cái quần áo sang-trọng không phải là cái biểu-hiệu tài-đức người ta; tuy rằng ăn mặc lộng lẫy một đôi khi cũng được nổi con người, song « quần áo không thể làm nên thầy sãi được». Nếu ta muốn xét người cho đúng thì ta nên trừ bỏ cái bộ cảnh ở ngoài ra, ta nên nhìn suốt qua cái lần lụa là gấm vóc kia cho thấu tới ruột gan tìm óc thì mới khỏi sự sai lầm được.

B. G.

MỘT CÂY GỖ KHÔNG-LỒ

Mới đây ở Californie người ta có hạ được ở trong rừng một cây gỗ rất to. Cây gỗ ấy đã sống được mấy nghìn năm thì chưa biết, song cứ như cái sức to của cây gỗ ấy thì thật thấy là lạ lùng, tưởng cũng còn lại cũng ít khi từng thấy.

Người ta nói rằng cứ một cây gỗ ấy cũng đủ làm được một cái nhà con con.

Âu-châu điện-tín

VỤ TUYÊN-BỐ

Bordeaux, ngày 11 Août 1924

Quan Herriot tại Pháp

Quan Herriot tới Pháp chiều hôm thứ bảy. Khi ngài tới Boulogne và Paris, công-chúng hoan hô.

Các quan thượng-thư hội-nghị lối 22 giờ. Quan thủ-tướng bàn bạc với quan thượng thư Clémentel và đại-tướng Nollet, rồi ngài trần thuyết tình tướng mọi lẽ về cuộc hội nghị cùng các quan thượng-thư. Các quan thượng-thư đồng thanh biểu đồng-tình về cái thái-độ của các phái viên tại Londres.

Tại cuộc hội-nghị Londres

Quan Herriot đi Londres chiều hôm chủ-nhật. Sáng hôm thứ hai ngài dự hội đồng các quan chánh phái-bộ. Theo như lời ngài bàn, các quan sẽ quyết nghị đặt lại việc kiểm duyệt binh-vụ tại nước Đức.

Ngày thứ bảy tại cuộc hội-nghị lại làm việc. Cái vấn-đề kinh-tế trong hạt sông Rhur gần giải quyết xong, nước Đức ưng thuận hầu hết các khoản trong chương-trình Dawes.

Tại các ngoại giao giới, ai nấy đều cho rằng cuộc hội-nghị này có cơ thành công lắm.

Viên thủ-tướng Marx đã ký bản án của hội-đồng bồi thường. Bản án-văn ấy đã đệ-trình quan Macdonald nghị-trưởng cuộc hội-nghị Londres.

Nước Đức với chánh thể cộng-hòa

Quan Ebert đến Munister để dự các cuộc vui kỷ-niệm việc lập chánh thể cộng-hòa.

Mọi nơi được yên ổn, không xảy ra việc gì cả.

Việc cách mệnh ở Honduras

Có lẽ chánh-phủ Hoa-kỳ can dự vào việc nước Honduras để bảo-hộ tài-sản cho người Hoa-kỳ.

Mỏ than nổ ở Nhật-bản

Mỏ than Kuohima nổ. Năm chục người thợ mỏ bị chôn sống. Tìm thấy chín cái xác.

Canlle, ngày 11 Août 1924

Nạn động đất ở Turkestan

Ở Moscou có tin đến nói rằng động đất ở Ferghana (Turkestan) 41 người chết và 3.1 0 nóc nhà bị đổ

NGỰA ĐI KHI CẦU

Về cái việc một con ngựa đi tàu bay từ trường bay Bourget đến Rotterdal, các bạn đều cho là một tin mới lạ xưa nay chưa từng có bao giờ; cũ lại mới có một con ngựa nào đi đường không-trung là một, nhưng nói thế là nói sai, vì một trăm năm về trước đây đã từng có nhiều lần thí nghiệm đem loài vật đi đường không trung rồi, chứ không phải bây giờ mới có là lần thứ nhất đâu.

Năm 1800 ông Testa Brissy tức Pierre Tétu đã từng đem một con ngựa lên khinh-khí-cầu mà ông lại cưỡi lên mình con ngựa đó mà không có dây cương gì cả. Lại không phải cứ có một lần ấy mà thôi đâu, từ đấy về sau ông còn kỳ-mã đăng không nhiều lần nữa cho công chúng xem, ai nấy đều lấy làm hoan-hô cổ võ. Và lại xưa kia ở trường bay Hippodrome mà M. Blevin là người đã nổi tiếng trong các cuộc kỳ-mã đăng không, trong mấy năm giới ông đã cưỡi ngựa trên khí-cầu biết mấy mươi lần để cho nhà danh-họa là M. Cesin coi đó mà vẽ nên những bức tranh tuyệt thú. Sự đó há chẳng ta lại không còn nhớ hay sao. Thuở đó một nhà trước-thuật có tiếng đã từng viết những bài tả sự cầm giác của một con ngựa trong khi đi ở trên không trung.

(Lược dịch báo Tây).

GIẤY VIẾT THƯ TẠI NGHỊ-VIỆN

Ở hai nghị-viện có giấy và phong bì để hiệu nghị-viện để các ông thứ-dân, và các ông nguyên-lão nghị-viện dùng viết thư. Nếu ta ước mỗi ngày một ông nghị viết độ mười cái thư, thì một ngày 584 ông thứ-dân nghị-viên dùng mất 5.840 cái phong bì, và một năm mất 2.000.000 cái. Một ngày 314 ông nguyên-lão nghị-viên dùng 3.140 cái phong bì, và một năm hơn 1.000.000 cái. Số giấy viết thư lại còn nhiều hơn, vì lắm ông nghị viên được cử vào chức tiên-thẩm ủy-viên soạn các giấy má cũng dùng giấy viết thư của nghị-viện. Song ta lại phải nói rằng các số trên này là tính cả năm, nhưng những vụ nghị-viện nghỉ thì giấy và phong bì tiêu thụ bớt đi nhiều.

Giấy và phong bì dùng tại hai nghị-viện có đủ các thứ to nhỏ, có thứ giấy dày, có thứ giấy mỏng, có thứ thực trắng, có thứ nhuộm mùi. Thứ giấy để trở cũng có, có thứ khổ bằng danh thiếp, có thứ người cả tờ, có thứ một nửa tờ. Các tiểu ban, các bộ thư-ký, các sở, các ty tại nghị-viện lại có giấy để hiệu riêng, như vậy số phong bì của hai nghị-viện dùng trong một năm tính ra độ 3.000.000 cái. Còn tiền tem, gởi các thư tín tại nghị-viện, sở bưu điện tính ra mỗi năm mất 70.000 quan. Rồi về khoản tiền ấy, một năm số chi tiêu đã mất một số tiền khá to vậy.

VẬN UYÊN

Đề vườn hoa

Một vừng hoa cỏ khéo xinh thay!
Nhà khách tâm-phương tới chốn này.
Khoe thắm bóng hồ a cười ngọc điểm,
Mơ hồ cái bướm dập dìu bay.
Huệ lan ngào ngạt hương đưa gió,
Mai trúc xum vầy lá rượp cây.
Nhắn liễn thăm đào ai đó tá?
Yêu hoa xin lánh nẻo tìm đây.

Cảnh mưa đêm

(Giang-hồ tự thán)

Những là rày gió lại mai mưa,
Để khách giang-hồ luống thẩn thơ!
Gác tía mưa gieo xui dạ cảm,
Buồng tê gió lọt gợi lòng tơ!
Đoái trông nhà cửa mây chân kia,
Ngành lại non sông nước phủ mờ!
Thế-sự trời sinh như có thế.
Đem vừng trăng sáng gửi hồn mơ.
Lê thê lự.

MỘT NGƯỜI ĐỨC ĂN THỊT NGƯỜI

Mới đây trong điện báo có nói linh cảnh sát ở Hanovre bắt được một người Đức ăn thịt người, nay lại tiếp thêm được các tin sau này:

Nguyên sở cảnh sát có bắt được một cái túi trong có đựng năm bộ xương sọ, nên liền bắt một người tàng thịt tên là Abrrhmann năm nay hơn mươi nhăm tuổi, bị nghi về việc ấy.

Abrrhmann khai như một thằng điên, thèm máu người thịt người. Nó thường dánh lừa bọn thiếu-niên vào nhà nó, rồi nó cắn ở cổ mà hút lấy hết máu, đoạn nó chặt đầu, và mổ thịt ra.

Abrrhmann thú-nhận có giết bảy người thiếu-niên, nhưng có lẽ nó đã hại nhiều người, chứ không phải chỉ có bảy người mà thôi đâu.

RẮN NUỐT NGƯỜI

Những khách bộ-hành đi qua miền sông Amazone (Mỹ-châu) thường phải giữ mình luôn luôn, mà vẫn không tránh khỏi cái chết, vì ở đấy có đủ các loài vật làm hại người. Không kể một thứ cá tên gọi Piranha, thứ cá này chỉ lớn bằng con cá quả cá sộp ở ta, nhưng nó ăn một cách lạ lùng. Những người vô-ý xuống sông lấy rửa chân, thường bị nó đớp mất cả ngón chân. Lại còn một thứ rắn to tên gọi Anacondas, nó là một loài vật ở trên cạn, nhưng thường ở dưới nước nhiều hơn là ở trên cạn; khi nó ở dưới nước thì nó chỉ để hở cái mũi lên trên mặt nước để thở thôi. Nó nằm im trên mặt nước hàng mấy giờ đồng-hồ không động đậy, cho nên những nhà đi săn thường dùng trông-lọng mà bắt được. Song cách săn đó cũng không phải rằng không có nguy-hiểm đâu. Một con rắn Anacondas thường dài đến 12 thước mà có một cái sức khỏe lạ lùng, sức nó có thể đánh đắm được một cái tàu nho nhỏ. Gần đây M. Bruce Chapman, hội-viên trong hội động-vật học ở kinh-thành Luân-đôn có cử M. Antonio-Bergelt sang Mỹ-châu tìm kiếm các loài-vật lạ cho trại bách-thú ở kinh-thành nước Anh. M. A. Bergelt đã bắt được hai con rắn to lắm. Một con còn nhỏ mới dài có 5 thước, hiện nay đang nuôi trong cái cũi sắt ở trong trại-bách-thú thành Luân-đôn. Khi mang nó về, nó có để được 24 con rắn con, nhưng chết mất cả không nuôi được. Con thứ hai to hơn, da nó lượn treo lại bác-vật-viện « Para »; con này bắt được ở trên cạn trong một cái quang-cảnh rất thảm-mục thương tâm. Có một người linh trạm cưỡi ngựa chạy giấy từ tỉnh nọ sang tỉnh kia, hai tỉnh đều ở phía bờ sông Amazone cả. Một hôm bỗng nhưng thấy biến mất, mà hôm ấy người linh trạm lại có đem theo những giấy má rất quan-trọng và một món tiền cũng khá to. Khi không thấy người linh trạm ấy về, tức thì mọi người đổ đi tìm; khi ra đến phía bờ sông Amazone thì thấy con ngựa đang ăn cỏ, mà người thì không thấy đâu cả. Cách đó một quãng thì thấy một con rắn to tướng đang nằm sưởi ở dưới bóng mặt trời. Khi bắn chết được con rắn đó, mổ bụng ra thì thấy cái xác người linh trạm ở trong bụng con rắn. Nó nhai đã bét be ra cả, mà còn nguyên cả giầy, cả quần áo, cả túi to, cả tiền bạc, v. v. Không thiếu một thứ gì cả.

Tuy vậy, song cứ như lời M. Bergelt nói, thì giống rắn này cũng ít khi hay ăn thịt người.

MỘT CÁI NẠN TRONG MỘT RẠP XIẾC

Mới rồi một người Nhật-bản tên là Kuoa-Leym đã làm trò xiếc ở Ba-lê (Paris) đang khi đánh đu trên một cây đu cao 12 thước chẳng may đứt dây rơi xuống, mê man bất tỉnh nhân sự và mình mẩy đầm đìa những máu, đem đến nhà thương Laribois'ère, các quan thầy thuốc khám bệnh thì thấy người ấy bị nhiều vết thương nặng lắm, gẫy một bên cánh tay, vẹo mấy cái sương sườn và trên sọ dập ra nhiều chỗ, xem chừng cũng khó mà qua khỏi được.

Luyện tập quốc-văn

Tình bầy-bạn

Một mình ở chốn phồn-hoa, bầy-bạn ít được người tri kỷ, lắm lúc ngồi buồn một mình nghĩ vơ, nghĩ vẩn, lòng những ước ao được một người tri-kỷ, cùng với mình trong lúc mành thưa giò lọt, ăn sách đèn mở mày mà đàm-luận đôi câu chuyện thì thú-vị biết bao. Nghĩ đến đấy gan vàng như nấu như nung. Mình quen biết người kể đã lắm mà người quen mình cũng có hiểm chi, trong thế nào chẳng được một vài người thật bạn; nhưng than ôi! bốn phương đâu cũng tưng đi khắp, mà chẳng gặp được ai là bạn tâm-giao, chẳng thấy ai là người đồng-tâm đồng tịnh, đồng chí đồng tình, chỉ gặp những phường liều-nhiên, thấy vui thì hám, thấy nạn thì lia, thấy lợi thì vào, thấy hại thì lảng. Vừa bám chơi đã toan những lừa lọc, mới kết giao đã hòng những sự xỏ-xiên, lúc thấy bạn kém mình một chút đã ra lòng khinh-bỉ, ra dạ thờ-ơ, thói đời đen bạc, trông tỉ ấy mà đau.

Xem như loài chim muông còn có nghĩa anh em, con ong con kiến còn có nghĩa họp-quần thấy vật gì thì rủ nhau cùng đến, thấy đồng chúng con nào bị vật khác hại thì sùm nhau vào để giải thoát cho nhau; huống chi là bọn chúng ta, đường đường cái thân bảy thước, có tri-tuệ, có tâm-tư, có luân-thường, có đạo-lý mà không biết thương-yêu nhau như con một nhà, một họ, giúp nhau trong lúc nguy cơ. Thế-tình thấy có lắm người « những phường cầu trẻ » thấy bạn được vinh hiển đã đem lòng ghen-tức, hoặc thấy bạn bị cùng khốn thì ra dạ khinh-khi. Trời nào chúng những kẻ ấy, Đau đớn thay cho lũ người như vậy, thật không bằng lũ kẻ đàn ong, Những người quân-tử kết giao với nhau thực là ở tình-cảm, ở chí-khí, ở đạo nghĩa, ở thanh-khí, chứ không phải ở miếng ăn đồng bạc bay là kiếm danh cầu lợi với nhau. Thế cho nên đã hứa với nhau một lời thì cho sống cạn đá mòn cũng không hề trái lại cái lời hứa ấy, ngẫm mình chẳng may phải sinh vào cái thời-đại điên-bạc nay, kiếm được người tri-kỷ thực

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

là khó. Chỉ ao ước hoài mong sao gặp được một người bạn hiền, thân với nhau như chân tay ruột thịt, yêu nhau như vợ hiền, kính nhau như thầy học, gặp bạn thì vui, vắng bạn thì nhớ, gần bạn thì thích, xa bạn thì buồn, thấy nhau vui thì mừng, thấy nhau buồn thì thương, thấy nhau vinh-hiển thì thỏa dạ, thấy nhau khốn-cực thì đau lòng.

Than ôi ! ở đời còn có cái gì sướng hơn là sự bằng hữu yêu nhau không?

Ng. Đ. Kh.

CẢI CHÍNH

Số báo ngày 7 août có đăng bài «*Những cái vẻn-vẹn thơ ở trong vùng sa-mạc*» của M. Chân-sơn, Ng-l.-Khai, là một bài tác-giả trích ở một quyển sách của tác giả mới soạn, có mấy chỗ sai lầm như sau này :

1· ... trên con đường đời những cái cảnh nên thơ kia ông Tạo-hóa đã bày đặt sẵn sàng để đợi *ta* đâu (mất chữ ta).

2· ..... xem thế thì biết rằng cái cách an-bài của ông Tạo sở dĩ *éo le* ngoắt ngoéo (éo le xếp lầm là có lẽ).

3· ..... đại lược những nơi nào là cái nơi mà Hóa-công thường giấu kín *những cái* mà bọn bộ hành ta vẫn ước ao... (xếp lầm là nhưng mà ta vẫn ước ao...

4· ..... Lô-giang (xếp lầm là Tô-giang).

5· ..... người chồng nghe vợ nói *lại nhìn con, đầu mày cuối mắt chứa chan những tình yêu mến, tưởng chừng như ngoài bốn bức vách nhà mình ra*, không còn biết chi đến..... xếp mất bảy nhiêu dòng).

Cuộc thi thơ

Của Nếo-rai-Quyên nữ-sĩ

MMDCCCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc miếu tôn-nghiêm vẫn kính sùng
Bia đá lưu truyền nền quốc-tử,
Bảng vàng ghi tạc cuốn nam-phong.
Văn-minh thiệt-hóa ngày thêm rộng,
Thành-thị đông vui thú cảng cùng.
Tất cả tứ dân cùng ngưỡng-vọng,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-văn-Tinh
Làng Chính-kinh Hà-đông

MMDCCCXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu hãy còn đây đạo vẫn sùng.
Khổng Tử từ chương nền cổ-học,
Mỹ Âu cách trí lối kim phong.
Anh hoa đất Á đà bao thuở,
Thi lễ trời Nam trải mấy đông.
Hỏi khách làng nho coi đó thử,
Rõ ràng văn vật đất Thăng-long.

Nguyễn-đăng-Thiêm, Vĩnh-yên

MMDCCCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nền học khi xưa cũng vẫn đông.
Cửa Khổng nhà Lê sùng bái đấy,
Rừng Nho triều Lý khói-hương xông.
Nhị Nùng nô-nức văn-nhân tới,
Hồng Lạc dài lâu trí-thức nồng.
Ngoảnh lại miếu văn thương những kẻ,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Phạm-văn-Phúc
Kế-toán nhà Boy, fermé, Saigon

MMDCCCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kim cổ y quan nức một vùng,
Trung liệt bia cao riêng đất Á,
Khuê-văn sáng dọi khắp trời Đông,
Nối Nùng sông Nhị đường thêm rộng
Ngõ Hạnh sân Trình đạo vẫn sùng.
Còn nước còn non còn thánh-đạo,
Lửa hương càng dập lại càng nồng,

Nguyễn-văn-Cần
Sở làm phốt-phát, Phú-thọ

MMDCCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhờ được tài thư nỗi dõi dòng.
Văn-miếu nổi danh nền xã tắc,
Giám thờ ghi tạc với non sông,
Xuân thu quốc-tế hương còn đượm,
Pháp Việt dân-phong đạo vẫn sùng.
Đề vịnh mấy câu thơ kỷ-niệm,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Trần-thị-Khải
186, Rue du Coton, Hanoi

MMDCCCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Triều Lý tôn nho thật có công.
Khổng đạo luân thường ân cũng rứa
Văn-minh nho-giáo Á nào không.
Xoay vần tạo-hóa nam hòa nữ,
Truyền bá văn-minh bắc lại đông.
Tân học học lấy đừng quên cựu,
Miếu mạo nguy nga đạo ở lòng.

Bùi-văn-Tú, Phú-thọ

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 30 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 13 Août 1924
S. Hippolyte

Âm-lịch

13 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Giáp-tí
Hành Kim, Sao Cơ. Trực Định
KỴ : Phòng-trái, Hành-tang. Xuất-hóa, Khai sương. Vấn-bốc.
NGHI : Tế-tự, Ký-phúc, Thương-biểu, Hội hữu, Xuất-hành, Kết-hôn, Tiễn-nhân, Tài-y, Thương-lương, Khai-thị, Giao-dịch Tiễn-thân. Bạch lộ giang.

Giá thóc gạo

Gạo hàng nhất, một tạ		10 $ 50
— nhì	—	10 00
— ba	—	9 50
Thóc	—	6 10
Bắp ngô	—	5 60

Giá bạc Kể từ ngày 12 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 70

Tin đường sá. — Đường thuộc-địa số 5 từ Hanoi đi Haiphong bị ngập không đi được từ kilomètre 24 đến 60.

Từ kilomètre 60 đến 66 nước đã xuống nhiều, nhưng cũng phải một kilomètre ngập đến 50 phân tây.

Đường hàng tỉnh số 19 theo với đường hỏa-xa không đi được từ Xuân-đào đến Cẩm-giàng, nước ngập đến 90 phân và ở gần Hải-dương thì ngập đến 40 phân.

Đường hàng tỉnh số 10, không đi được từ Qui-cao đến Ninh-giang.

Đường hàng tỉnh số 17 từ Ninh-giang đến Sept-Pagodes thì không đi được từ Ninh giang đến Hải dương. Con đường suốt từ tỉnh đến đò Hàn không đi được, chỉ đi được từ đò ấy đến Sept-Pagodes mà thôi.

Đường số 38 từ Cẩm-giàng đi Bắc-ninh thì ở gần cầu Mỹ-đô và Đông-đô không đi được, những nơi ấy nước ngập đến 1 thước 20 phân tây.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố chưa quyết định đến bữa nào mới họp, có lẽ cuối tháng này hay là đầu tháng sau.

Đêm rằm tháng bảy ta có nguyệt-thực. — Thiên-văn đài ở Phú-liễn ba cáo rằng đến 15 août này tức là rằm tháng bảy ta thì ở Đông-pháp sẽ trông thấy nguyệt-thực.

Theo khắc từ lúc ăn cho đến lúc hết như sau này :

Mặt trăng bắt đầu vào

cái vòng bóng ngoài	0 giờ	32 phút	3 giây
	(nghĩa là qua 12 giờ rưỡi đêm)		
Vào trong vòng bóng trong.	1 giờ	30 phút	9 giây
Lúc bắt đầu nguyệt-thực	2 ,	30 ,	3 ,
Giữa lúc nguyệt-thực	3 ,	20 ,	0 ,
Hết nguyệt-thực. .	4 ,	09 ,	7 ,
Ra vòng bóng trong	5 ,	09 ,	2 ,
Ra vòng bóng ngoài	6 ,	07 ,	9 ,

Đường kính mặt giăng là 1 mà cái phần mặt giăng bị che-lấp là 1,661.

Cuộc thi ô-tô trên Tam-đảo. — Bản báo vừa tiếp được bản nghị-định quan Thống-sứ cho phép mở cuộc thi ô-tô trên Tam-đảo. Vậy đến ngày mai sẽ xin dịch nguyên-văn đăng báo.

Ngạch cai-trị. — M. Lemasson quan cai-trị hạng ba lĩnh công-sứ Hà-tĩnh nay cử đi Đốc-lý Tourane thay M. Delèbes là quan cai-trị cũng bậc ấy đổi đi nơi khác.

M. Letremble biên-tập hạng nhất ngạch cai-trị tại tòa sứ Hà-tĩnh nay tạm coi các công việc trong tỉnh, đợi cho đến ngày bổ quan Công-sứ mới thay M. Lemasson.

Ngạch công chính. — M. Trịnh-thanh-Khương, thư-ký thượng-hạng hạng tư ban Hỏa-xa ngạch công-chính nay đề ra ngoại ngạch để công-sự tại Đông-dương kinh-tế cục ở Paris kể từ ngày 1er octobre 1924. Lương-bổng vẫn phải trừ 5 phần trăm (5%) mà tính ra tiền tây theo như cái giá nhất định đối với các viên-chức bản-xứ công sự tại Pháp.

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá **hiệu Con Gà**, *chưa cuốn đã cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Bông dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rác cả, không nhức đầu. Thử một lần thực.* 2 1007

Tòa Thượng-thẩm. — *Việc hai vợ chồng quan giám-binh Thomas xử tàn nhẫn với con đẻ.* — Hôm nay tòa Thượng-thẩm đã xét đến việc hai vợ chồng quan giám-binh Thomas ở Wallut (Quảng-yên) bị tòa án Trùng-trị Hải-phòng phạt mỗi người 3 tháng tù án treo, 100 quan tiền và bị truất mất quyền làm bố mẹ về tội đánh đập và xử tàn-nhẫn với đứa con gái đẻ ra mới lên bốn tuổi.

Mới 8 giờ sáng đã thấy hai vợ chồng ngồi ở ghế những người bị cáo, chồng coi hãy còn trẻ, có để râu mép ngắn ngắn, hai bên tay áo lon vàng lon bạc chói lọi. Dân Tây ở trong thành-phố đến coi đông lắm.

Cứ như hồ-sơ quan chánh tòa Paul đọc sáng hôm nay thì việc ấy tóm lược như sau này :

Vợ chồng M. Thomas có hai đứa con gái một đứa lớn và một đứa bé. Đứa bé lên 4 tuổi. Không biết vì lẽ gì hai vợ chồng ghét bỏ đứa con bé mà yêu mến đứa con lớn.

Đứa bé con nhỏ thường phải đập đánh luôn. Cứ đến tối thì phải ngủ một mình ở phòng giấy ! mà nằm ở trên cái chiếu chứ không có giường màn gì cả, đến giờ ăn thì phải ăn một xó mà đồ ăn thì không đủ. hưởng thường phải phạt hai tay bị trói hoặc ra đứng trước hoặc ra đứng sau rồi đi đi lại lại suốt ngày ở chung quanh bể nhà. Nếu lúc nào nhọc mà đứng lại thì lại bị roi vụt. Khi nào bố mẹ đi chơi xung quanh đồn Vanhoa (Wallut) thì bị nhốt ở trong phòng kóa kín cửa lại, mà khi nào đi chơi độ một vài ngày thì lại phải ăn ở với người đội khố xanh ở đồn ấy.

Còn như đứa con lớn thì không thế, được bố mẹ yêu mến, ăn cùng một bàn, ngủ cùng một phòng mà bố mẹ đi chơi đâu cũng được đi đấy, không bao giờ đòi ra mà cũng không bao giờ bị đập đánh.

Đứa con nhỏ, nào là vì nỗi sợ hãi, nào là không được ăn no, cứ gầy mòn rồi sinh ra ốm đau mà bố mẹ cũng chẳng chịu thuốc men gì cả.

Có một người bạn thấy vợ chồng M. Thomas xử tàn nhẫn với đứa con nhỏ như thế, phải viết giấy giác với quan Sứ tỉnh Quảng-yên và chụp cả ảnh đứa bé ấy đính vào đơn tố giác. Khi quan Sứ giao cho sở Cẩm xét thì hai vợ chồng M. Thomas lại không chịu đến khai và bảo rằng bố mẹ có quyền làm gì con cái, cũng được, chứ không có can-thiệp gì đến người ngoài.

Đứa bé ấy từ khi xảy ra việc ấy đến nay thì giao cho bà phước nuôi, hiện bây giờ đã khỏe mạnh và cứng cát lắm rồi.

Lúc bản báo sắp sửa hành thì việc còn đang xét, ngày mai sẽ nói tiếp theo.

Hội-đồng thương-mại. — Phòng thương-mại tối hôm qua hồi 9 giờ có họp hội-đồng. Lúc sắp ăn hành, bản quán có nhận được một bản tự-sự kỳ hội-đồng ấy, vậy đến số ngày mai sẽ đăng báo.

Muốn bán một cái xe ô-tô «Citroën» 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm. Có nhiều đồ chữa. Giá bán 1.100 $.

Hỏi tại bản-quán. 3382

MỚI XUẤT BẢN

TRAI LÀNH GÁI TỐT

Tiểu-thuyết văn vần

Theo thể truyện Kim-Vân Kiều

CỦA

ông cử DƯƠNG-BÁ TRẠC soạn

Giá 0 $ 25

Có gửi bán ở khắp các hàng sách, ở xa gửi mua mỗi quyển thêm tiền cước là 0 $ 05 gửi thư và mandat cho ông Dương-bá-Trạc, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Xe lửa trượt bánh. — Hồi 1 giờ chiều hôm qua 11 août chuyến xe lửa thứ hai ở Hanoi xuống Nam-định bị trượt bánh một toa chở thóc ở đoàn xe đăng sau vào khoảng ga Cầu-bộ và Đặng-xá.

Tại làm sao mà trượt bánh thì chưa rõ, vì việc này sở xe lửa còn xét xem tại đường sắt hỏng hay là tại máy chạy nhanh quá. Các hành-khách đi chuyến ấy nghiệm thấy một điện rất lạ là cái toa này trượt cả bốn bánh ra ngoài đường sắt mà vẫn chạy, đến nỗi xúc tung cả đá lên, còn những hoành (traverse) cái thì gãy, cái thì cong lên bật cả đinh ốc, mất một quãng đến 400 thước, bấy giờ xe mới dừng lại được.

Vì là trượt bánh toa chở hàng cho nên hành-khách được yên cả, chỉ phải một bữa sợ thôi, sau phải cắt bỏ hai toa lại đó, nên chuyến xe lửa này về tới Nam-định chậm mất nửa giờ.

Vì thế mà chuyến xe lửa thứ ba ở Hanoi xuống và chuyến thứ nhất ở Nghệ ra mắc nghẽn không đi được, phải chuyển hàng và khách lần cho nên, nên chuyến nào cũng chậm mất hơn một giờ; chuyến xe lửa cuối cùng ở Nam-định về Hanoi phải bãi đi không chạy nữa là vì không có toa chuyên. Còn chuyến xe lửa thứ tư chạy ở Hanoi hồi 5 giờ 44 thì hành-khách đến đấy cũng phải chuyển một lần nữa.

Suốt đêm hôm qua, các viên chức Tây Nam sở xe lửa đã hết sức đốc thúc phu phen vừa ghi toa thóc lên và chữa lại đường sắt, để các chuyến xe lửa hôm nay đi lại được. Người ta nói rằng có chữa được cũng phải đi chậm mất gần ngày, chứ chưa thể đi như cũ được

Muốn nhường lại một cửa hàng thợ may quần áo tây hay làm mũ dầm, ở giữa phố hàng Trống.

Hỏi tại bản-quán. 3881

Hội chợ Hanoi

Làm thời sau

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Việc hàng thịt đình công. — Trong tuần lễ trước các chợ ở Hanoi không có thịt ăn mất hai ngày. Người nọi tại lễ này, người nói tại lễ nọ, chẳng biết ai là phải cả. Sau hỏi ra mới rõ là tại bọn hàng lòng. Nguyên là nay mới đặt ra cái thuế mới cho những người hàng lòng, ai bước chân vào đến lò sát sinh là phải nộp một hào thuế. Cái lệ ấy khi mới tái-hành thì bản báo đã nói rồi. Các hàng lòng hàng thịt có ra nhau đến kêu quan Đốc-lý, nhưng nào có phải tại quan Đốc-lý bày giờ đặt ra thuế ấy đâu mà kêu; nguyên thuế ấy là do quan Thanh-tra thú-y coi việc sát-sinh ở Hanoi đã đồng ý với các ông hội-viên thành-phố cùng quan Đốc-lý cũ đặt ra mà quan trên đã duyệt-y rồi thì quan Đốc-lý bây giờ chỉ việc cho thi-hành mà thôi. Các hàng lòng đã chịu vậy, song thấy mất ngay phải nộp những hai hào thuế, cứ buổi sáng vào mua lòng ở lò sát-sinh phải một hào buổi chiều có vào lại phải mất hào nữa, cho nên họ nhất định không buôn lòng nữa. Các hàng thịt mất mối hàng, không bán lòng cho ai được, nên cũng phải đình công nốt, bởi thế mà Hanoi hai ngày phải ăn thịt bò ở các hiệu và thịt lợn lậu thuế ở các cửa ô đem vào. Mấy hôm sau ở lò sát sinh có lệ chỉ đánh thuế một ngày một hào thôi, dù vào mấy lần cũng vậy, cho nên họ mới nộp mà việc buôn lòng thịt bán lại như thường.

Tòa Nam-án. — M. Nông-ích-Lương, tri-phủ hạng nhất tại phủ Hoài-an (Cao-bằng) nay cử vào chân thẩm phán trong việc Nghiêm-xuân-Hằng tại tòa án Cao-bằng, thay M. Ng-tất-Tế là quan thẩm phán thực thụ nghỉ vẫn.

Cải chính. — Trong số báo hôm kia, ở mục Hanoi, có việc «*Một cái trộm to*», đăng lầm nhà mất trộm là hiệu Thụ đức, nay cải chính lại là hiệu Thận-đức, cho đúng.

Hội Trí-tri. — Đến thứ năm ngày 14 tháng 8 tây này, hồi 8 giờ tối, ông Ng-Nho sẽ nói về những tài liệu dùng trong nghề làm quốc-văn

Đến cuối tháng là thứ năm 28 đến lượt ông Lê-thành-Ý nói chuyện về cách dạy dỗ trẻ con trong những Âu-trí-viên

Ô-tô chạy mau quá. — Sở cảnh-sát đã làm giấy biên bản người *chauffeur* xe ô-tô số T. 1847 cho chạy man quá lệ đã định ở trong thành-phố.

Cái nạn thứ hai trên cầu sông Cái. — Sáng hôm qua hồi 7 giờ rưỡi một người thợ sơn tên là Ng-v-Hàm, 37 tuổi nhà ở Ô-chợ-dừa đang sơn cầu sông Cái bị xe-hỏa bên Gia-lâm sang nghiền chết tại cột cầu thứ hai. Không rõ duyên cớ làm sao, chỉ biết rằng khi xe qua rồi thì trên đường sắt còn lại một bên cẳng chân, còn mình thì rơi xuống nước mất. Mãi sau mới vớt được đem vào nhà xác. Từ ngày cầu mở rộng đến giờ, không kể những bạn xấu ra ở hai bên lối xe ô-tô và các xe khác đi lại, người thợ sơn này chết vì sơn ở đương giữa cầu là người thứ hai rồi đấy.

Linh say rượu. — Sở Cảnh-sát đã làm giấy trình quan Binh về việc hai người lính Tây say rượu mang những khí-giới cấm vào trong một hàng cà-phê Nam và dọa giết người.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Cần-cáo

CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết tháng 9 Tây nhà chớp bóng PALACE đặng của không chớp ban tối, chỉ chớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày tức nhằm ngày chủ-nhật mà tối còn những buổi tối thì chớp trước của Café Metropole.

TẠI RẠP PALACE

Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT

Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau

Giá vào xem vẫn như cũ

HOI — CÁC NHÀ LÀM BÁNH nên mua Carbonate amoniaque. CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.

KIỂM CÓ BÁN TẠI :

NHÀ BA CHUÔNG
(Hiệu Báo-chí MONIÉS)
HANOI

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	11 Août hồi 6 giờ	12 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78.80	79.30
Yên-báy	29.87	30.00
Việt-trì.	13.60	13.75
Hanoi	9.05	9.13
Vạn-yên	9.10	9.35
Hòa-bình	6.92	7.16
Tuyên-quang.	6.18	5.80
Phủ-đoan.	20.79	21.07
Phả Yên-bình	1.44	1.72

Trên sông Thái-bình

	11 Août hồi 6 giờ	12 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.83	20.82
Lẫm	3.40	3.50
Phả lạng-thương	3.75	3.84
Đáp-cầu	4.14	4.16
Phả-lại	3.33	3. 3

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thuế điền trạch — Quan-báo ra ngày 6 août trước có đăng bản nghị-định của quan Toàn-quyền ký ngày 30 juillet vừa rồi để bỏ khuyết bản nghị-định ngày 26 juillet 1923 về ngạch thuế điền-trạch ở nội-châu thành-phố Hải-phòng.

Những nhượng-địa của nhà-nước Bảo-hộ trong thành-phố Hải-phòng theo như chỉ-dụ của nhà vua ký ngày 29 septembre 1923 thì đánh theo ngạch thuế điền trạch nội-châu, nghĩa là hạng sáu ở chánh ngạch như bản nghị-định ngày 26 juillet 1923.

Hạng này các thổ-trạch đã làm nhà ở hay sau này mới làm mà trông thẳng ra phố xá đường đi thì thuế đánh theo mục A trong nghị-định. Còn ruộng đất cày cấy thì thuế vẫn đánh theo mục B ở bản nghị-định ngày 2 juin 1897 trong 10 năm, nhưng phải tăng thêm mười phần trăm.

Về mục A thuế mỗi thước vuông tính như sau này :

Nhà nhiều tầng	0 $ 08
Nhà có gác	0 . 05
Nhà không có gác	0 . 04
Nhà gỗ và nhà lá	0 . 02
Những đất mới đồ để làm sân, vườn, âu-tàu gần nhà ở	0 . 003
Đâm, ao	0 . 006

Tiền-tệ xuất nhập. Trong năm 1923 tiền-tệ nhập cảng Hải-phòng như sau này :

Ở Marseille lại	6.054.600 quan
Ở Hương-cảng lại	1.153.580 —
Ở Quảng-c-loan lại	35.847.740 —
Ở Vân-nam lại	19.078.070 —
Ở Mông cái lại	6.054.600 —
Ở Bắc-hải lại	42.750 —
Tổng cộng	68.231.280 quan

Các số tiền nhập cảng trên này bằng :

Phật-lăng	6.054.600 quan
Hào và xu	6.054 600 —
Ngân phiếu thương mại	9.901.260 —
Giấy 100 đồng	32.650.605 —
Giấy 20 đồng	7.229.702 —
Giấy 5 đồng	3 342.198 —
Giấy 1 đồng	2.853 263 —
Giấy 5 hào	72.500 —
Giấy 2 hào	36.257 —
Giấy 1 hào	36.295 —
Tổng cộng :	68 231 280 quan

Số tiền-tệ xuất cảng Hải-phòng cùng năm 1923 như sau này :

Đi Hương-cảng	2.886.140 quan
Đi Hoi-hảo	27.900 —
Đi Quảng châu loan	96.980 —
Tổng cộng :	3.011.020 quan

Các số tiền xuất cảng trên này bằng :

Hào và xu	3.480 quan
Giấy 100 đồng	2.914.040 —
Giấy 1 đồng	93.500 —
Tổng cộng :	3.011.020 quan

Số tiền-tệ xuất cảng Hải phòng đem về Pháp trong năm 1923 tất cả là 5.000.000 quan bằng bạc con.

PHÚ-THỌ

Thuyện chuyển. — M. Nguyễn-Mưu, thừa-phái hạng tư, kiêm lục-sự huyện Hạ-hòa, nay có nghị-định đổi đi Hà-nam, trong huyện ai cũng có lòng mến tiếc M. Mưu là người làm việc đã năm sáu năm ở huyện. Công việc cứ phải mà làm, chứ không thiên-vị lại thêm kiềm-hạnh thuần-hòa. Vậy có lời chúc ông thượng lộ bình yên.

H. L. lai cảo.

Chết đuối. — Hồi 2 giờ hôm chủ nhật có ba người con trai độ ngoài 20 tuổi rủ nhau đi chơi đò đồng Trù-mật, ở phía trước tỉnh. Ba người đều không biết bơi mà dám rủ nhau xuống một cái thuyền thúng con, mới đi được một ít thì đò đã bị đầm ngay, ba người cùng cố bơi vào bờ, nhưng vì chỗ ấy sâu quá, nên chỉ hai người sức khỏe sống sót, còn một người bị nước cuốn đi mất. Ngay lúc bấy giờ ông Cẩm đã hết sức ra thúc cứu mà mãi đến gần bốn giờ mới vớt được xác lên thì đã quá rồi.

Hỏi ra người chết đuối này tên là Thiện mới 24 tuổi, người béo, đẫy, xinh trai, làm thợ khâu giầy cho hiệu M. Sâm phố để nhất. Trong lúc nguy-hiểm như vậy, ông Cẩm không quản ngại gì, ông lặm lội suốt bờ đầm, nước bùn ngập đến quá đầu, quần áo chân tay đều ướt lấm, khi vớt được người chết đuối lên, ông lại ra tay cố chữa mãi trong một giờ đồng hồ mà cũng không được. Tấm lòng thương nhân loại như thế thật đáng kính phục lắm vậy.

QUẢNG-YÊN

Tấm lòng nghĩa hiệp đáng kính phục. — Đêm 7 août vừa rồi hồi 10 giờ tàu *Malacca* ở Hải-phòng đến, vừa sắp vào bến thì có một người đàn bà là Mme Dương-thị-Lạc là vợ góa của M. Martin ngày xưa làm mõ, nhảy ngay xuống sông trầm mình. Hành khách trông thấy thế kêu rầm lên thì một người thầy-thủ trong tàu là M. Kinh liền nhảy ngay xuống theo để cứu, chẳng dè nước sông to quá, đành dạt đi mất, thành thử chết cả hai mạng.

Mãi đến sáng hôm 9 août mới tìm thấy xác Mme Martin về phía dưới bến tàu độ một kilomètre, còn xác người thầy-thủ thì đến nay vẫn chưa tìm thấy.

Đáng kính thay tấm lòng nghĩa hiệp của một người thầy-thủ như vậy, ta mong rằng chủ tàu sẽ trợ cấp cho vợ con người ấy một số tiền, gọi là tỏ lòng biết ơn với người can-đảm, mà tưởng đến các quan chức ta đối với việc nghĩa-hiệp ấy cũng không nên dửng dưng vậy.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Dùng nước chanh nên cẩn thận

Duy có nước chanh hiệu **T B** *là chế bằng hơi-nước (eau distillée) rất thanh khiết, rất hợp vệ-sinh.*

BÁN BUÔN Ở :

Phố Sinh-từ, số 125, (Hữu Giám) Hà-nội

Bản-hiệu không nhận đồng thứ chai bi, chỉ đóng thứ chai Perrier, có nắt sắt đóng bằng máy.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:
"TONIQUE TONKINOIS"

Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội các phụng chỉ truyền phê rằng?

Chiếu nay đại được phòng của MONTES quí ông, có chế nấu một thứ rượu bồ đã từng ngự dụng quả rất hay, đáng nêu giá thưởng, trước tựa phê chỉ gửi cho quí được phong chế-dùng để tỏ thưởng-giá.

Khâm thử

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

NGHĨA-LỘ

Thóc cao gạo kém. — Hiện thời nhân-dân sở tại đang bị cái nỗi khủng hoảng về thóc cao gạo kém quá chừng. Về giá gạo nếp cao hay kém thì người Kinh ta không ăn hằng ngày, ta không được tường lắm. — Nhưng cũng đã thấy họ kêu gạo kém quá, sắp phải lên Mán mua ngô bắp về ăn. Đến giá gạo tẻ, thì từ 1er juillet lại tăng giá lên 0$60 một yến ta gạo hạng ba rồi. Nay đem so-sánh giá gạo ở đây với giá gạo ngoài tỉnh Yên-báy cũng ngang nhau thì phải. Thật không ai ngờ cho nhân dân sở tại bị cái hai thóc cao gạo kém này, vì mọi năm, gạo tẻ hạng nhất 1$ được 4 yến ta; hạng nhì 1$ được 3 yến rưỡi ta, hạng ba 1$ được 5 yến ta. Đột-nhiên từ tháng Mai 1924 giá gạo cứ cao lên vùn-vụt mãi, tới nay giá gạo hạng ba lên đến 0$60 1 yến ta thì có lạ không? Có đáng lo cho nhân-dân sở-tại không? Nếu giá gạo mà đứng giá hay tăng giá lên nữa, ta cũng chưa lo cho lắm, ta chỉ lo không đủ thóc làm gạo mà ăn, vì nay đi mua 1$ lấy một gánh thóc đã thấy khó lòng lắm rồi.

Thóc cao gạo kém này bởi tại đâu? Có phải nhân-dân sở tại thấy các lái vào đong thóc, trả giá cao được lợi xô nhau mang bán không? Nếu vì lẽ đó, mà đề đến nỗi bây giờ bị thóc cao gạo kém, thì ta khuyên nhân-dân sở-tại từ nay trở đi, chớ thấy lợi trước mắt đã vội-vàng, phải biết lo xa; kẻo nước đến chân mới nhảy, thì không kịp nào. — May sao, vừa rồi có lệnh của quan đồn sở-tại rằng: nhà nào dư thóc phải mang ra bán; 1$ phải bán 2 gánh thóc, gạo hạng nhất 0$40 một yến ta, vân vân... Nhưng ta thiết tưởng những nhà dư thóc kia, nếu có lòng thương kẻ đói kém không cứ phải đợi lệnh quan trên, ta cũng nên vui lòng hăm-hở mang thóc ra bán san sẻ cho những nhà đói kém thì ơn ấy cũng không phải là nhỏ vậy.

T. C. lai cảo.

TUYÊN-QUANG

Về việc lập nghĩa-địa — Tôi xem số báo ra ngày 1er aoũt, có một bài « Nên làm nghĩa-địa » của ông Đoàn-đình Nguyên, trong bài đó ý ông định quả quyết tổ-chức lên một hội làm phúc. Quý hóa thay! tấm lòng phúc-đức của ông. Nhưng ông hiềm một cây làm chẳng nên non, phải nhờ quý-báo đăng lên báo-chương cho các ông trong hàng tỉnh cùng biết. Vậy các ông trong hàng tỉnh xem báo thấy có người đề xướng lên việc phúc đức ấy tất các ông vội vàng đứng ngay lên mà ra tay cổ động và tán thành cho nên cái quả phúc ấy mới phải. Nhưng tôi thiết nghĩ, việc ấy muốn cho chóng thành tất phải trông mong vào cái hằng sản hằng tâm của các ông quyền cao chức trọng, các ông giàu có trong hàng tỉnh mới nên được.

Lê-phúc Đường

THÁI-BÌNH

Phu đò nhũng-nhiễu. — Ai đi qua bến đò Yên-lại cũng phải bực mình về nỗi tên lái đò nhũng nhiễu quá. Như hôm mới đây tôi với một bọn 13 người xuống thuyền, đò đã đầy rồi, mà còn cứ phải ngồi chờ đến hai tiếng đồng-hồ, ai nấy nôn ruột, bảo cho sang kẻo chờ lâu rồi, gọi mãi thấy hắn ở trong hàng thò mặt ra nom, chẳng nói sao, lại quay vào, chán chê hắn mới ra chở cho. Đò vừa quay mũi, thì hắn cứ lầm bầm: độ trước thì 1 xu, chứ độ này nước lớn mỗi người phải y như 2 xu, ai nói lôi-thôi, thì hắn mắng chửi và làm lắm cách hung-hăng khả ố quá. Đó thực là một điều khó chịu cho hành khách qua lại lắm. Mong rằng quan trên sẽ xét tới cho.

Tội nghiệp! — Xã Thanh-bản thuộc huyện Thư-trì, có tên Chuyên, nhà nghèo đói; buổi chiều hôm 5 aoũt, chồng đi vắng, vợ đi bắt cua, hai đứa con giai coi nhà, đứa lớn đã 12 tuổi, khi vợ đem dỏ cua về, liền bảo đứa lớn cõng em ra ngoài chơi quanh đâu đấy, để nấu canh. Khi nấu xong nồi canh, gọi con về cho ăn, hò-réo mãi chẳng thấy con thưa, chạy ra ngõ xem, vừa tới bờ ao, thì thấy hai con đã nổi bềnh ở bên mấy khóm ấu. Người ấy kêu la rầm rĩ, khi vớt lên thì cả hai anh em đều không cứu được nữa! tội nghiệp!

Nam dương lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Tiệc mừng quan cựu Khâm-sứ Charles tại nhà xéc. — Quan cựu Khâm-sứ Charles nay đưa Đông-cung từ Pháp về hầu lễ tứ tuần, khi ngài đến Huế được một hôm thì các quí-quan có bày tiệc trọng-thể mừng ngài tại nhà xéc. Tiệc ấy có bày cuộc khiêu-vũ từ năm giờ đến tám giờ.

Tiệc mừng Đông-cung tại phủ Khâm-sứ. — Tiệc mừng Đông-cung Hoàng-thái-tử tại Đại-nội đêm 4 aoũt vừa xong, thì đến 6 aoũt lại có tiệc mừng ở phủ Khâm-sứ. Tiệc này rất trọng-thể, Hoàng-thái-tử theo hầu ngự giá đến dự tiệc hôm ấy khiến cho các quan lại hai chánh-phủ đều đẹp ý vui lòng và khâm-phục sự trí-tuệ thông-minh của Thái-tử.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Lòng thực thà của người đi câu. — Về làng Hữu-lợi, tổng Thủ-chính, huyện Quảng-xương, tỉnh Thanh-hóa có một người tên là Phạm văn-Nhận, ngày mồng bảy tháng bảy ta, ngồi câu cá ở bờ ao. Một lúc có một người đến ao tắm, khi tắm xong rồi, bỏ quên lại trên bờ ao một cái ví da trong có bạc giấy. Người đi tắm về đến nhà cũng chưa biết là mất của. Người câu dòm ở trên bờ thấy cái ví da, mở ra đếm được ba đồng bạc, bụng bảo dạ rằng: của này là của người vừa tắm bỏ quên, mình nên giữ lấy để đem về trả. Lúc câu xong người kia trở về tay cầm cần câu, tay cầm ví da đến nhà người mất của trả ngay. Khi ấy người kia mới biết là của mình mất, lấy làm cảm động, nên có đưa bốn hào, nhưng người câu cá cố chối không nhận. Ôi! ngày nay là ngày hoàng-kim thế-giới, mà có người thực thà như thế, thực đáng khen thay!

Lý-trưởng Phạm v-Mậu lai cảo

QUẢNG-BÌNH

Hỏa tai. — Mới rồi ở làng Thạch xá-thượng về tổng Thạch-xá thuộc huyện Lệ-thủy, có nhà phú-hộ kia bị hỏa-tai, thiệt hại to lắm, có hơn vài nghìn đồng; cháy vào hồi nửa đêm, nên sự cứu chữa gặp nhiều sự bất tiện lắm. Cháy mất một cái kho đựng thóc, và một cái nhà ở, khí-mãn đều bị tiêu-hủy cả, không giữ được cái gì; tiền của đồ đạc đã đành chịu mất, mà văn-tự khế-khoán cũng cháy ra tro, cái này mới thật rầy!

Đánh nhau đến chết. — Bữa mồng 7 tháng bảy mới rồi, ở làng Phương-đình thuộc phủ Quảng-trạch mới xảy ra một trận ẩu đả rất kịch liệt, đến nỗi thiệt mất một mạng người!

Cuộc đánh lộn đó toàn là lũ chăn trâu cả; mà nào có việc gì đâu, chẳng qua lúc đầu thì chơi mà sau thành thật. Chỉ có mấy thằng mục-đồng đánh nhau mà thành ra một cái án mạng! Lũ chăn trâu chăn bò thật là lũ giặc nhỏ.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bản hội đang sửa soạn một tích hát để nay mai sẽ diễn lấy tiền quyên vào trường Thể-dục.

Tối thứ ba 12 Aoũt 1924
MINH QUAN CHIẾT TỰ

Dở dang cháu dại ông già,
Ngẫm nhời sơ suất thế mà cũng mong.
Sự nhà đến lúc dở hay,
Rồi ra mới biết mưu thầy lượng quan.

Tối thứ tư 13 Aoũt 1924
PHẬT TỬ GIÁNG SINH

Thương thay Quang-nhi Mã-kiều,
Ròng sông chìm nổi cũng liều trung trinh.
Mẹ già con dại phiêu linh,
Phật thương chính độ oan tình cho ai.

Cần nhiều tre cây tươi và ván bắc giáo.

Ai muốn bán, gửi giá đến nhà giấy sở VERNEUIL & GRAVEREAUD, 3, đường Rialan, Hanoi. 3883

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao-đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Phạm-thị-Hai, ở phố hàng Gai, số nhà 11, sáng hôm mồng 10 ta này, con vú em nhà tôi nó mang đi mất một đứa con gái mới được hơn một năm, cháu mặt tròn, người gầy, có cái mụn con ở mu bàn tay phải, trên đầu có cái xẹo, tai đeo một đôi khuyên vàng, cổ đeo một cái khóa bạc, một chân đeo vòng bạc, một chân đeo cái khóa bạc và hai tay đeo hai chuỗi hột huyền, san-hô và vàng. con vú đó độ 30 tuổi, đầu đội khăn trắng, mặc áo vải nâu cũ đồi vai.

Vậy ông bà nào mà thấy con bé con tôi ở đâu, xin các ông các bà làm phúc bảo tôi hoặc bảo cho chồng tôi tên là Nguyễn-đình-Nhâm, buôn bán ở làng Gia-thụy, huyện Gia-lâm thì tôi xin tạ 10 $.

Nay kính
3884 PHẠM-THỊ-HAI

KHU THU LỢI ĐƯỜNG HỎA-XA
ĐÔNG-PHÁP
Khu đường phía Bắc

Yết-thị phát-mại

Bán sắt, thép thừa, và các thùng không dùng nữa

Ngày thứ năm 21 Aoũt 1924 hồi 8 giờ, tại kho chính về khu thu lợi đường hỏa-xa Hà-nội (Route Mandarine) và sau ở cầu Doumer, sẽ bán đấu sắt, thép vụn vặt, và các thùng bỏ không dùng nữa.

Muốn biết rõ mọi khoản, nên xem giấy Yết-thị, hoặc hỏi viên kế-toán quản-lý.

Thưởng chè thơm

Xin mời quí-khách chiếu-cố sơi chè SINH-THÁI; trong những gói chè SINH-THÁI phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có giá trị, chứ không giám thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang, 31
3167 HANOI

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Ta nên chú ý!

Thuốc này tốt thì nhiều thứ thuốc cũng-hiệu lắm, nhưng mà thật tốt hay thì cũng có một vài thứ, ta nhưng thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm cho chắc mới đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Độ này có một thứ thuốc trong nhiều thứ thuốc hay ấy thật là nổi tiếng trong y-giới, ai cũng phải công là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

Chuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, dấu danh, giải-gọn, nhất là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, như là đau [illegible], phong độc, khí huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường [illegible], giang-mai [illegible] nọc độc tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng nó mới được.

Trong bài trước ta đã nói về sự hiệu-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Từ bấy đến nay có mấy tuần lễ ta không nói thêm gì nữa, là có ý để cho độc-giả chư-tôn đọc kỹ cái bài thứ nhất vậy.

Bữa nay xin nói về các bệnh ngoài da nào mà thuốc DÉPURATIF SENSAL chữa rất đỡ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngứa, nên thường đau đớn lắm. Các bệnh ấy lại ghê tởm cho người ngoài nữa.

Ở xứ nay nhân dân ăn ở không biết vệ sinh, nên các bệnh ngoài da hay sinh ra lắm, vậy ta phải hết sức mà trừ khử nó đi. Vì thế nên [illegible] ra thuốc DÉPURATIF SENSAL này.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZEMA rất là dễ lan, làm cho thân thể có những nốt nhỏ, nốt ấy lúc khô lại [illegible], làm cho thân thể trông rất ghê.

Bệnh ERYTHEME INTERTRIGO làm cho chẩy nước [illegible], mùi rất ghê tởm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPÈS hay sinh ra ở những cơ-quan sinh-dục.

Bệnh HERPÈS CIRCINE rất là khó chịu, nhất là trong khi nóng nực.

Đầu đinh, dòm sẩy, ghẻ lở, v. v.

Thôi xin kể bấy nhiêu bệnh cũng đủ, vì trong các bệnh ngoài da, thì các bệnh trên này thường sinh ra nhiều nhất. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DÉPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy bán

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
39, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Cạnh các thứ thuốc mà dùng để chữa bệnh [illegible] nay, chỉ có thứ thuốc [illegible] POMMADE SAINT [illegible] là công-hiệu nhất.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ó đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

茂 MAO-SENG

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

[illegible] [illegible]

Số 109

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mấy tên thừa-sai-nhân nói:

— Vừa rồi các ngươi nói *Thẩm* công-tử đã tiến Kinh rồi, vậy nên ta phải bắt các ngươi đem về nộp quan kinh lược.

Thẩm-khuê và *Thẩm-cao* nói:

— Ừ thì ta cứ đi, thử xem quan kinh-lược xử ra làm sao.

Mấy tên thừa-sai-nhân giải hai người đi. Ngày hôm sau, *Lâm-chương* ra ngồi công-đường, quan huyện *Sơn-dương* là *Thẩm-bạch-thanh* cúi đầu sụp lạy mà bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi vâng mệnh đại-nhân đã giải tên thừa-sai-nhân của quan án-sát và bọn *Lâm-húc* đến, để tùy lượng trên chỉ-phán.

Lâm-chương nói:

— Nhà-ngươi hãy lui ra một bên, rồi truyền gọi thừa-sai-nhân của quan án-sát vào.

Thẩm-bạch-thanh đứng dậy, lùi ra một bên. Thừa-sai-nhân của quan án-sát *Tống-triều-anh* vào quì ở trước sân.

Lâm-chương hỏi rằng:

— Nhà-ngươi họ tên là chi?

Thừa-sai-nhân bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi tên gọi *Cao-thăng*!

Lâm chương nói:

— Hôm trước đem cờ lệnh-tiễn về giục chém hai vợ chồng *Lâm húc*, có phải nhà-ngươi đó không?

Cao-thăng bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi vâng mệnh quan án-sát tôi sai về giục chém.

Lâm-chương truyền gọi quan án-sát là *Tống-triều-anh* vào. *Tống-triều-anh* vào quì ở trước sân. *Lâm-chương* cười mà phán rằng:

— Quan án-sát thật có quyền sinh-sát được người ta. Cái này tất phải đợi *Hoa-hữu-linh* đến đối-chất thì tình lý mới được minh-bạch. Vả từ xưa đến nay, chưa thấy có cái lệ quan án-sát cho cờ lệnh-tiễn về giục chém bao giờ. Vậy sự-tình đầu đuôi làm sao mà nhà-ngươi lại sai người về giục chém, muốn tốt thì khai cho rõ, nhược bằng gian-dối, ta sẽ phải dùng đến cách tra tấn.

Tống-triều-anh bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Số là chúng tôi tiếp được bộ-văn tư ra, phê chuẩn việc chém vợ chồng *Lâm-húc*, mà mãi không tiếp được tờ phủ-bẩm của quan huyện *Sơn-dương*. Chúng tôi trộm nghĩ việc mệnh-án là một việc hệ trọng, thành ra vô-ý, có sai người cầm cờ lệnh-tiễn về giục chém, dám xin đại-nhân soi xét cho.

Lâm-chương nói:

— Ừ! Vô ý! Nhà-ngươi cũng là một vị mệnh-quan của triều-đình, mà sao lại không hiểu luật-lệ. Muốn tốt thì cứ thú thực ngay đi!

Tống-triều-anh nói:

— Thật quả như thế, chúng tôi không dám nói dối câu nào!

Lâm chương nổi giận mà rằng:

— Ta nghĩ nhà-ngươi cũng là một vị mệnh-quan của triều-đình, cho nên không nỡ đánh-tội nay nhà-ngươi còn dám chối cãi thì để ta phải dùng đến cách tra-tấn.

Nói xong, truyền cho quân-sĩ dùng cách tra-tấn. Quân-sĩ vừa căng-nọc ra thì *Tống-triều-anh* đã chết ngất đi. Một lúc tỉnh-tỉnh, mới nghĩ thầm trong lòng rằng: Ta quá nghe lời *Thẩm-đình-phương* mà sai người cầm cờ lệnh-tiễn về giục chém, ai ngờ ngày nay lại đến nỗi khổ-sở như thế này! Bây giờ ta không khai ra, cũng không thể nào mà cố gan cho được!

Tống-triều-anh nghĩ vậy, mới kêu van mà rằng:

— Trăm lạy đại-nhân! Để tôi xin nói. Số là *Thẩm-đình-phương* công-tử có viết thư cho tôi, nhờ tôi báo thù hộ cho lệnh-đệ, vậy tôi chót dại có sai người cầm cờ lệnh-tiễn về giục chém, xin đại-nhân xét tình mà tha thứ cho.

Lâm-chương cười mà bảo rằng:

— Ừ! Chót dại! Một lần chót dại, suý hại mất hai mạng người!

Lâm-chương truyền cho *Tống triều-anh* dậy, lại tha cho tên thừa-sai-nhân của *Tống triều-anh* là *Cao-thăng* được vô-can. *Cao thăng* lạy tạ lui ra. *Lâm-chương* gọi quan phủ *Hoài-an* vào mà bảo rằng:

— Ta giao *Tống-triều-anh* cho nhà ngươi, để chờ khi bắt được *Thẩm-đình-phương* về đối-chất, bấy giờ sẽ xử-phán.

Quan phủ *Hoài-an* lạy tạ, rồi sai người cõng *Tống-triều-anh* ra. Bỗng thấy mấy tên thừa-sai-nhân qui xuống bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi vâng mệnh đại-nhân sai đi bắt *Thẩm-đình-phương*. Khi chúng tôi đến *Thẩm* tướng-phủ thì thái-phu-nhân sai người ra nói là *Thẩm-đình-phương* đã tiến Kinh rồi, vậy chúng tôi có bắt hai tên gia-đinh nhà họ *Thẩm* đem về, để tùy lượng trên chỉ-phán.

Lâm-chương truyền cho giải vào. Khi giải vào tới nơi, *Thẩm-khuê* và *Thẩm-cao* trông thấy uy-phong lẫm-liệt, bất-đắc-dĩ cũng phải quì xuống đất lạy.

Lâm-chương hỏi rằng:

— Hai ngươi họ tên là chi?

Thẩm-khuê bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi tên gọi *Thẩm-khuê*; còn anh chúng tôi đây tên gọi *Thẩm-cao*!

Lâm chương hỏi rằng:

— Hai ngươi vẫn ở trong *Thẩm* tướng-phủ từ thuở bé, hay là về sau mới đến ở?

Hai người bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi vẫn ở trong *Thẩm* tướng-phủ từ thuở bé!

Lâm chương nói:

— Hai ngươi vẫn ở trong *Thẩm* tướng-phủ từ thuở bé, theo hầu chủ-nhân thì chủ-nhân ở đâu tất phải biết rõ. Vậy nay *Thẩm-đình-phương* ở đâu, hai ngươi phải mau mau nói cho ta nghe.

Hai người bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân! Hồi tháng trước công tử tôi đã tiến Kinh để vào thăm tướng-công tôi rồi.

Lâm-chương nói:

— *Thôi-thị* hiện đã thú nhận với ta rằng: có đồng mưu với *Thẩm-đình-phương* dùng kim-châm mà giết chết *Hoa-hữu-linh*. Quan án-sát *Tống-triều anh* lại khai ra rằng có tiếp được thư của *Thẩm-đình-phương* giục việc hành-hình. Sao các ngươi lại dám nói dối là tiến Kinh từ hồi tháng trước. Nếu ta không dùng đến cách tra-tấn thì khi nào hai đứa này chịu cung-xưng cái thực-tình của chủ-nhân.

Nói xong, truyền cho quân-sĩ căng-nọc *Thẩm-khuê* và *Thẩm-cao* ra để tra tấn. Hai người đau quá, kêu rầm lên rằng:

— Trời ơi! Thế này thì chết mất mà thôi!

Thẩm-khuê kêu van mà bẩm rằng:

— Trăm lạy đại-nhân! Xin đại-nhân tha tội cho. Chủ-nhân tôi hiện đang ở trong phủ.

Lâm-chương truyền tha cho *Thẩm-khuê* và *Thẩm-cao*, rồi giao cho quan huyện *Sơn dương* là *Thẩm-bạch-thanh* đem về canh giữ, để đợi khi bắt được *Thẩm-đình-phương*, sẽ xét hỏi đến.

Thẩm-bạch-thanh vâng mệnh. *Lâm-chương* lại hỏi rằng:

— Bọn thừa-sai-nhân của nhà ngươi, cả thảy có mấy tên?

Thẩm-bạch-thanh bẩm rằng:

— Cộng có 24 tên.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỤT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là đề truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

RƯỢU NHO J.-K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ [illegible] rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sót rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra náo phổi làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale tỉnh Bắc-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi **POMMADE ROYER**, dùng đỡ ngay lập tức mà chóng khỏi lắm.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 225, B. St Martin.
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BỘI-CẦM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển	0$80
Tiền cước	0.11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH
61-63 rue Rue du Coton — Hanoi

BỆNH NHỨC ĐẦU

như cầm linh đâm vào

Khi mới phải đau thì thấy nhức đầu, đau mệt, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt. Hai bên thái-dương thấy đột mạnh, tai thấy ù-ù, người bệnh thì thấy đau nhức lạ-lùng hình như cái linh nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển động đến cả tâm can, sinh ra đau tức, đột gân, trống ngực, lấp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, sây sát các mạch máu, trĩ-hạ), não nát. Những đàn bà thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lạ-lùng, huyết không được sung-túc, thường hay ra máu cam, sức khỏe gần đần đi. Tuy vậy mà muốn khỏe, tất cũng không khó gì, cứ dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh cần đã mắc phải từ trước. Bấy giờ các gân cốt lại vận-động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-hiệu, chữa khỏi kể có đến hàng nghìn bệnh sản máu càng bệnh ở ngoài da.

Bệnh dù nặng, dù lâu, dù chuyển sang bệnh gì mặc lòng, dùng thứ thuốc này thì hết sạch, mà không còn một thứ bệnh gì ở ngoài da nữa, như bệnh sài cam ở mặt, bệnh lang-ben hắc lào.

● Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » nay có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu !

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da ; nhọt đầu đanh,
2. Đau xương.
3. Táo lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc !

ROB DÉPURATIF MONTÈS

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều món
mỗi hoàn 0.50 (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

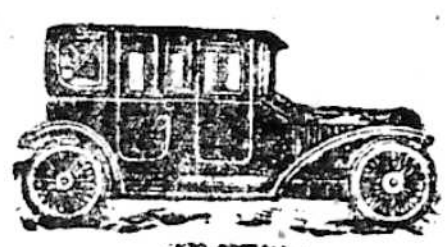
● THUỐC PHÁP Trữ tại : 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS ● Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại : Hanoi, Ed. CHASSAGNE, Phien- Haiphong, L. BOURGUIGNON, Phien, và các hiệu bào chế khác.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ HIẾU

Ở YÊN-LÝ chạy mỗi [illegible] ... Ở CHỢ HIẾU [illegible]

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ở VINH đi mỗi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra mỗi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đông hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare ; — mà đường Vinh-Đông-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

● ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi cũng hoãn không chạy, nhưng đến bắt đầu từ tháng một tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

NGƯỜI BIỀN-LẬN

(L'AVARE)

Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh trường Cao-đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924

In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn sóng nhau

Giá mỗi quyển	0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển	0.11

CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酩 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每時午晚每各晚没嘅醴欺嘆精

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

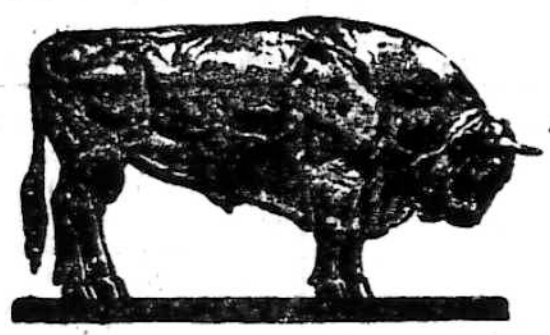

THUỐC

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ÉTABLISSEMENTS BYLA 26, AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS France

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

[illegible]

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LÔ SAU NÀY :

120 lô	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
120 lô	250.000 —	1.220 lô	2.000 —
260 lô	100.000 —	13.280 lô	1.000 —
260 lô	10.000 —	1.700.280 [illegible]	400 —

[illegible]

Năm nào cũng cứ 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

[illegible] 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE France
R. C. MARSEILLE 6576